Research in Sport Management and Motor Behavior, Volume 15 - Issue 30 / 2025

KHARAZMI UNIVERSITY

Research in Sport Management and Motor Behavior

Print ISSN: 2252-0716 - Online ISSN: 2716-9855

Associations Between Young Athletes' Perceptions Of Coaches' Achievement Goal Orientations And Coaching Fair Play Behaviors

Hamid Salehi [1*], Neda Amirpour Najafabadi [2]

1.Associate Professor, Motor Behavior Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.
2.MA, Sport Sciences, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Corresponding Author: Hamid Salehi, Salehi@spr.ui.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type
Research Article

Article history
Received: 2024/10/27
Revised: 2025/05/3
Accepted: 2025/05/3

KEYWORDS:
Coach-Created Motivational Climate, Moral Development, Achievement Goal Theory, Competitive Sport, Sportsmanship.

How to Cite:
Hamid Salehi, Neda Amirpour Najafabadi. **Associations Between Young Athletes' Perceptions of Coaches' Achievement Goal Orientations And Coaching Fair Play Behaviors,** *Research in Sport Management & Motor Behavior*, 2025: 15(30): 259-283

ABSTRACT

Aims: This study examined the relationship between young athletes' perceptions of their coaches' achievement goal orientations—specifically task-involving and ego-involving motivational climates—and coaches' fair play behaviors.

Methods: A total of 318 Iranian adolescent athletes (M_age = 16.60 ± 4.10 years; both male and female) from team sports (basketball and volleyball), each with at least six months of continuous training under their current coach, voluntarily participated in the study. Participants completed two subscales of the *Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire-2* (PMCSQ-2)—assessing task-involving and ego-involving climates—and the *Coaching Fair Play Behaviors Inventory* (CFBI), which measures six dimensions of fair play behaviors: teaching, modeling, expectations/pressure, reinforcement/reward, communication, and punishment.

Results: A significant negative relationship emerged between perceived task-involving and ego-involving motivational climates. The task-involving climate was positively associated with all six CFBI dimensions (teaching, modeling, expectations/pressure, reinforcement/reward, communication, and punishment). In contrast, the ego-involving climate demonstrated negative associations with three CFBI dimensions: teaching, modeling, and expectations/pressure.

Conclusion: Coaches who actively engage in fair play behaviors—particularly through teaching, modeling, and setting clear expectations—tend to foster a task-involving motivational climate that supports athletes' ethical development and sportsmanship. Conversely, the absence of such behaviors is linked to an ego-involving climate. These findings highlight the importance of implementing task-involving coaching strategies to integrate moral development with athletic performance, thereby fostering a positive and ethical team environment.

Published by *Kharazmi University, Tehran, Iran*. Copyright(c) The author(s) This is an open access article under the CC BY-NC license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی

دانشگاه خوارزمی

رابطه بین ادراک ورزشکاران جوان از جهت‌گیری‌های انگیزه پیشرفت مربیان و رفتارهای مربیگری جوانمردانه

حمید صالحی*[۱]، ندا امیرپور نجف‌آبادی[۲]

۱.دانشیار رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

۲.کارشناسی ارشد علوم ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

نویسنده مسئول: حمید صالحی Salehi@spr.ui.ac.ir

اطلاعات مقاله:

نوع مقاله: علمی-پژوهشی

دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۰۶

ویرایش: ۱۴۰۴/۰۲/۱۳

پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۱۳

واژه های کلیدی:

جوّ انگیزشی مربی‌محور، رشد اخلاقی، نظریه انگیزه پیشرفت، ورزش قهرمانی، منش پهلوانی.

ارجاع:

حمید صالحی ، ندا امیرپور نجف‌آبادی. **رابطه بین ادراک ورزشکاران جوان از جهت‌گیری‌های انگیزه پیشرفت مربیان و رفتارهای مربیگری جوانمردانه.** *پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی*، ۱۴۰۴: ۱۵(۳۰):۲۵۹-۲۸۳

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه میان ادراک ورزشکاران نوجوان از جهت‌گیری‌های انگیزه پیشرفت مربیان (جوّ تکلیف‌گرا و جوّ خودمحور) و رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه‌ی آنان انجام شد.

روش‌شناسی: تعداد ۳۱۸ ورزشکار نوجوان ایرانی (میانگین سنی = ۱۰٫۴±۱۶٫۶۰ سال) از رشته‌های تیمی بسکتبال و والیبال که دست‌کم به مدت شش ماه به‌طور مستمر با مربی فعلی خود تمرین کرده بودند، به‌صورت داوطلبانه در این پژوهش شرکت کردند. شرکت‌کنندگان دو زیرمقیاس از *پرسشنامه جوّ انگیزشی ادراک‌شده در ورزش-۲* ـ شامل جوّ تکلیف‌گرا و جوّ خودمحور ـ و *سیاهه رفتارهای مربیگری جوانمردانه* را تکمیل کردند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد میان ادراک ورزشکاران از جوّ انگیزشی تکلیف‌گرا و جوّ خودمحور ایجادشده از سوی مربیان، همبستگی منفی معناداری وجود دارد. جوّ تکلیف‌گرا با هر شش عامل رفتارهای مربیگری جوانمردانه ـ شامل آموزش، الگوسازی، انتظارات/فشار، تقویت/پاداش، ارتباط و تنبیه ـ رابطه مثبت داشت. در مقابل، جوّ خودمحور با سه عامل آموزش، الگوسازی و انتظارات/فشار همبستگی منفی نشان داد.

نتیجه‌گیری: مربیانی که از راهبردهای آموزش، الگوسازی، تعیین انتظارات روشن، تقویت و پاداش، ارتباط مؤثر و مدیریت تنبیه در رفتارهای جوانمردانه بهره می‌گیرند، بیش از دیگران جوّی تکلیف‌گرا و اخلاق‌مدار در تیم خود ایجاد می‌کنند. در مقابل، ضعف در این حوزه‌ها با شکل‌گیری جوّ خودمحور همراه است. بر پایه‌ی این یافته‌ها، تأکید بر راهبردهای تکلیف‌گرا و ایجاد محیطی حمایتی و مثبت می‌تواند به پرورش رفتارهای جوانمردانه، ترویج ارزش‌های اخلاقی و تلفیق رشد اخلاقی با موفقیت ورزشی در میان ورزشکاران نوجوان کمک کند.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

Introduction

Achievement and goal pursuit lie at the heart of competitive sport and are directly linked to athletes' sportsmanship behaviors. According to Achievement Goal Theory (AGT), individuals adopt two primary orientations toward achievement: ego orientation and task orientation (Nicholls, 1984). Ego-oriented individuals view competition as a means of outperforming others and may justify unethical behaviors to achieve victory, whereas task-oriented individuals focus on learning, effort, and self-improvement, perceiving competition as an opportunity for personal development. Coaches who adopt a task-oriented approach emphasize moral values, self-development, and excellence as central components of their pedagogical goals.

The motivational climate created by coaches plays a crucial role in shaping athletes' goal orientations and moral conduct (Ames, 1995). Empirical evidence indicates that a task-involving climate reduces antisocial tendencies and promotes prosocial and sportsmanlike behaviors, while an ego-involving climate tends to foster "winning at all costs" attitudes and unethical conduct (e.g., Borrueco et al., 2017; Palou et al., 2013; Peláez et al., 2013). For instance, studies by Palou et al. (2013) and Borrueco et al. (2017) showed that task-involving climates enhance moral behavior, whereas ego-involving climates increase antisocial tendencies. Similarly, the systematic review by Peláez et al. (2013) confirmed that positive motivational climates contribute to athletes' moral and social development.

Coaches play a crucial role in shaping both the motivational climate of teams and the strategies used to instill ethical values in athletes. Through clear instruction, constructive encouragement, positive role modeling, and supportive team environments, they can foster sportsmanship and ethical development among young athletes (Côté et al., 2024; Newton et al., 2000; Salehi & Bahraminia, 2018).

Despite extensive research on motivational climates and coaches' ethical behavior, the relationship between these two domains remains understudied. The present study aims to examine the relationship between young athletes' perceptions of their coaches' achievement goal orientations and the coaches' fair play behaviors.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

Methods

Participants

A total of 318 Iranian adolescent athletes (M_{age} = 16.60 ± 4.10 years), both male and female, from team sports (basketball and volleyball) participated voluntarily. All participants had been training continuously with their current coaches for at least six months.

Instruments

Participants completed a demographic questionnaire, two subscales of the Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire-2 (PMCSQ-2)—task-involving and ego-involving (Newton et al., 2000)—and the Coaching Fair Play Behaviors Inventory (CFBI) (Salehi & Bahraminia, 2018).

The PMCSQ-2 consists of 33 items assessing two dimensions: task-involving (focusing on effort, learning, and cooperation) and ego-involving climates (focusing on rivalry and social comparison). In the current study, internal consistency was acceptable, with Cronbach's α = .73 for the task-involving subscale and α = .77 for the ego-involving subscale.

The CFBI includes 25 items across five behavioral dimensions: teaching, modeling, expectations/pressure, reinforcement/reward, and punishment. The scale demonstrated high internal consistency in this study (Cronbach's α = .92).

All questionnaires were administered after training sessions, and participants completed them without the presence of their coaches to ensure candid responses.

Data Analysis

Relationships between the primary constructs of the PMCSQ-2 and CFBI were examined using Structural Equation Modeling (SEM). Additionally, Pearson product-moment correlations were calculated to assess bivariate associations among the subscales.

Results

Structural equation modeling revealed a negative relationship between athletes' perceptions of task-involving and ego-involving motivational climates established by coaches. Furthermore, Pearson correlation coefficients were calculated between the two PMCSQ-2 subscales and the CFBI factors (see, Table 1).

Findings relevant to the study hypotheses revealed that coaches' task-involving orientation was positively and significantly correlated with all six CFBI

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

dimensions—teaching, modeling, expectations/pressure, reinforcement/reward, communication, and punishment ($p < .0001$). In contrast, ego-involving orientation was negatively and significantly associated with three CFBI dimensions: teaching, modeling, and expectations/pressure ($p < .0001$), but showed no significant relationship with reinforcement/reward, communication, or punishment ($p > .05$).

These results indicate that coaches who foster a task-involving motivational climate are more likely to engage in, model, and encourage fair play behaviors, discuss these behaviors with their athletes, and apply corrective or disciplinary responses when such values are not upheld. Conversely, coaches who create an ego-involving team climate tend to score lower in modeling, teaching, and setting expectations related to fair play behaviors.

Table 3. *Means, standard deviations, and correlation matrix for task- and ego-involving orientations and dimensions of coaching fair play behaviors (N = 318)*

Variable	*M*	SD	1	2	3	4	5	6	7
1. Task-involving orientation	4.77	0.40	—						
2. Ego-involving orientation	1.85	0.59	−.49*	—					
3. Teaching	4.70	0.47	.69*	−.30*	—				
4. Modeling	4.67	0.42	.60*	−.29*	.79*	—			
5. Expectations/Pressure	4.59	0.48	.61*	−.29*	.83*	.77*	—		
6. Reinforcement/Reward	4.03	0.67	.28*	−.03	.58*	.40*	.59*	—	
7. Communication	4.37	0.68	.48*	−.10	.66*	.71*	.72*	.57*	—
8. Punishment	3.84	0.93	.23*	.08	.21*	.27*	.20*	.10	.23*

*Note. *p* < .001*

Disscusion

This study examined young athletes' perceptions of their coaches' motivational goal orientations—task orientation and ego orientation—and how these

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

orientations relate to sportsmanship-related behaviors. In addition, the role of demographic variables such as age, gender, sport experience, and length of cooperation with the coach was analyzed in shaping these perceptions.

The findings revealed a significant negative correlation between coaches' task and ego orientations. In other words, athletes who perceived their coaches as more task-oriented were less likely to view them as ego-oriented. This suggests that coaches who emphasize effort, personal improvement, and teamwork tend to discourage intra-team rivalry and social comparison. Such a pattern aligns with achievement goal theory and previous research indicating that athletes within the same team often share similar perceptions of the motivational climate, as it is collectively experienced and shaped by the coach's leadership.

Demographic analyses further showed that younger and less experienced athletes, as well as those who had worked with their coaches for longer periods, perceived their coaches as more task-oriented. This finding suggests that coaches working at the developmental level often emphasize technical skill acquisition, learning, and effort rather than winning outcomes, thereby creating a supportive and educational environment. Within such climates, coaches use positive feedback and encouragement to foster athletes' feelings of competence and self-efficacy, which in turn strengthen intrinsic motivation.

Regarding gender, results indicated that male athletes perceived their coaches as more task-oriented, whereas no significant difference was found between male and female athletes in their perceptions of coaches' ego orientation. One possible explanation for this finding lies in differences in coaching styles; for example, male coaches may be more inclined toward structured, performance-focused approaches. Although the literature presents mixed results in this area, some studies have similarly reported that female coaches tend to create more collaborative and supportive motivational climates.

Findings concerning the relationship between coaches' motivational climates and sportsmanship-related behaviors (Fair Play) demonstrated that coaches' task orientation was positively and significantly correlated with all six dimensions of sportsmanship behavior—teaching, modeling, expectations/pressure, reinforcement/reward, discussion, and punishment. Conversely, coaches' ego orientation was negatively correlated with the three dimensions of teaching, modeling, and expectations/pressure. These results indicate that task-oriented

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

coaches actively promote moral behavior and respect for rules by teaching appropriate conduct, modeling ethical standards, rewarding fair actions, and applying corrective feedback when necessary.

In contrast, ego-oriented coaches—who prioritize winning at all costs—tend to devote less attention to teaching or modeling ethical behavior and are less likely to discuss the values of sportsmanship with their athletes. Such an environment may foster unhealthy competition, psychological pressure, and antisocial conduct. These findings are consistent with previous research by Hodge and Gucciardi (2015) and Kavussanu and Al-Yaaribi (2021), which also reported positive associations between task-involving climates and prosocial behaviors, while identifying ego-involving climates as contributors to unethical behaviors in sport.

From a theoretical standpoint, these results support the framework of achievement motivation theories, which emphasize the influence of goal orientation on moral judgment and behavior. Task-oriented coaches focus on skill development, learning, and cooperation, thereby modeling the ideal of a “morally grounded athlete.” In contrast, ego-oriented coaches, who equate success with victory, tend to emphasize competition, reputation, and outcomes—sometimes overlooking or even indirectly encouraging unethical behaviors.

Another notable finding was that longer and more positive coach–athlete interactions were associated with lower perceptions of coaches’ ego orientation. This underscores the importance of effective communication and mutual trust in fostering a positive motivational climate.

Despite its theoretical and practical contributions, this study has certain limitations. First, due to its correlational design, causal inferences cannot be drawn. Second, the sample was limited to two team sports—basketball and volleyball—so generalization to other disciplines should be made cautiously. Third, data were collected exclusively through self-report questionnaires, which may be subject to response bias.

Future studies are therefore encouraged to employ longitudinal or experimental designs to examine the direct effects of coaches’ motivational climates on athletes’ moral and social behaviors. Additionally, qualitative approaches such as field observation, interviews, and content analysis could provide deeper insights into coach–athlete interactions. Expanding research to include a wider range of

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

sports and achieving gender-balanced samples would further enhance the external validity of the findings.

In conclusion, the results highlight that coaches, as leaders of sports teams, play a pivotal role in shaping and reinforcing ethical and sportsmanlike behaviors. Creating a task-involving motivational climate—where learning, improvement, effort, and cooperation are emphasized—not only enhances athletic performance but also promotes moral development and team cohesion. Conversely, ego-involving climates are associated with heightened psychological pressure, unhealthy competition, and diminished ethical conduct. Therefore, coaches should strive to integrate moral education and modeling of ethical behavior into their training practices, aligning athletic success with personal and moral development.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

مقدمه

برخی بر این باورند که یک مربی ورزشی تنها باید به مسائل فنی و تاکتیکی بازیکنان مسلط باشد و بر آموزش و تمرین آن‌ها تمرکز کند؛ به‌عبارت‌دیگر، مربی باید صرفاً در جستجوی راهی برای پیروزی باشد (فلسفه برد محور). تلاش برای دستیابی به پیروزی، هدفی مهم در ورزش قهرمانی به شمار می‌رود، اما این پیروزی به چه قیمتی باید حاصل شود؟ آیا مربی باید سلامت بازیکنان خود یا حریف را به مخاطره اندازد؟ آیا پیروزی اولویتی بالاتر از رشد فردی، خانواده و دوستان دارد؟

یکی از پرسش‌های اساسی که ممکن است ذهن هر متخصص علوم ورزشی یا مربی ورزش را به خود مشغول کند، این است که آیا ورزشکاران به‌طور خودکار فضایل اخلاقی و الگوهای رفتار مناسب ورزشی که با عرف و قوانین جامعه همخوانی دارد را فرامی‌گیرند؟ و اگر مربی مسئول این امر است، از چه روش‌هایی می‌تواند به این هدف دست یابد و چه عواملی در این میان مؤثر هستند؟ این‌ها سؤالاتی دشوار و بااهمیت هستند که مربیان هرروز در طول فعالیت خود یا متخصصان علوم ورزشی با آن‌ها مواجه می‌شوند.

پیشرفت و دستیابی به هدف که در قلب رقابت نهفته است، به‌طور جدایی‌ناپذیری با رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مرتبط است (۱). در نظریه هدف/انگیزه پیشرفت (۲-٤) بر تفاوت تفسیر افراد از اهداف پیشرفت تأکید شده است. بر اساس این نظریه، مهم است که مشخص شود ورزشکاران یا مربیان هنگام شرکت در ورزش به چه ارزش‌ها و اهدافی اهمیت می‌دهند و به دنبال چه دستاوردی هستند. در این نظریه هدف پیشرفت دو جهت‌گیری عمده و البته متمایز برای دستیابی به اهداف معرفی‌شده است: خودگرایی/محوری/مداری[1] و تکلیف‌گرایی/محوری/مداری[2]. افرادی که دارای جهت‌گیری خودمحور هستند، رقابت را به‌منظور شکست دادن حریفان خود دنبال می‌کنند و به دنبال تأیید و نمایش برتری یا شایستگی خویش از طریق پیروزی هستند. در نگاه مربیان و/یا ورزشکاران با جهت‌گیری قوی به‌سوی خودمحوری، پیروزی باید به هر قیمتی و حتی با تقلب یا آسیب رساندن به حریفان به دست آید. در مقابل، مربیان و/یا ورزشکاران با جهت‌گیری تکلیف‌محور، انرژی و تمرکز خود را روی اموری که انجام می‌دهند معطوف می‌کنند، نه صرفاً برنده شدن. این افراد برای بهبود مستمر مهارت‌های خود رقابت می‌کنند و به‌این‌ترتیب، رقابت را به مسابقه‌ای با خود تبدیل می‌کنند. مربیانی که از این سبک مربیگری پیروی می‌کنند، بر اهداف شخصی که بخشی از هدف بزرگ‌تر یعنی تعالی ورزشکار و/یا ورزش است، تمرکز دارند (۵، ٦).

بر اساس نظریه انگیزه پیشرفت (۲-٤) و شواهد موجود در حوزه ورزش، افراد با توجه به تجربیات اجتماعی خود در ورزش و احتمالاً سایر زمینه‌ها (مانند کلاس درس)، ممکن است به صورت تکلیف‌محور، خودمحور یا ترکیبی از هر دو جهت‌گیری دسته‌بندی شوند، هرچند، افرادی که هر دو جهت‌گیری را در سطح بالایی دارند، کمتر در ورزش‌های رقابتی در سطوح بالا مشاهده می‌شوند (۷-۹). نیکولز (۲-٤) به‌عنوان طراح نظریه انگیزه پیشرفت بیان می‌کند که جهت‌گیری هدف فرد در فعالیت‌های مبتنی بر پیشرفت با درک او از رفتارهای

1. ego orientation
2. task orientation

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

قابل‌قبول در آن موقعیت هم‌خوانی دارد. در تأیید این امر، دودا و همکاران (۱) نشان داده‌اند که تکلیف‌گرایی پایین و خودگرایی بالا با تأیید بازی غیرمنصفانه و تقلب در بازی همبستگی دارد و خودگرایی با مشروعیت اقدامات تهاجمی ارتباط مثبت دارد.

نسخه‌های معاصرتر نظریه انگیزه پیشرفت (۳، ۱۰-۱۲) به سه ساختار اصلی اشاره دارند: جوّ انگیزشی ادراک‌شده، تنوع در جهت‌گیری پیشرفت و درگیری هدف. طبق این نظریه، فضای اجتماعی ایجادشده توسط افراد مهم (مانند مربیان) می‌تواند اهداف پیشرفت ورزشکاران را تحت تأثیر قرار دهد. به‌عنوان‌مثال، مربی‌ای که جوّ تکلیف‌محور ایجاد می‌کند، احتمال تمرکز ورزشکاران بر اهداف تکلیف‌مدار را افزایش می‌دهد، درحالی‌که مربی‌ای که بر جوّ خودمحور تأکید دارد، تمایل ورزشکاران را به اهداف خودمحور بیشتر می‌کند. اصطلاح «جوّ انگیزشی» توسط آمز (۱۳) برای توصیف این جنبه‌های محیط روانی اجتماعی معرفی شد.

جوّ انگیزشی ایجادشده توسط مربیان می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌دهی رفتارهای اخلاقی و مرتبط با بازی جوانمردانه ورزشکاران داشته باشد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که جوّ تکلیف‌گرا به کاهش تمایل به تقلب و رفتارهای ضداجتماعی منجر می‌شود، درحالی‌که جوّ خودمحور تمایل به پیروزی به هر قیمتی را تقویت می‌کند (۱۴-۱۶). به‌عنوان نمونه، پائولو و همکاران (۲۰۱۳) دریافتند که جوّ انگیزشی تکلیف‌گرا با کاهش رفتارهای ضداجتماعی و تقلب ارتباط معناداری دارد. در مقابل، در محیط‌هایی با جوّ خودمحور، رفتارهایی نظیر پذیرش تقلب برای دستیابی به برتری افزایش می‌یابد (۱۴). این الگو در سایر مطالعات نیز مشاهده شده است. به‌عنوان‌مثال، بروکو و همکاران (۲۰۱۷) در مطالعه‌ای که ارتباط بین جوّ انگیزشی تیم، رفتارهای جوانمردانه و تمایل به تقلب در بازیکنان فوتبال جوان را بررسی کرد، نشان دادند که جوّ تکلیف‌گرا باعث تقویت رفتارهای اخلاقی می شود، درحالی‌که جوّ خودمحور رفتارهای ضداجتماعی را افزایش می‌دهد (۱۶). همچنین، رینگ و کاواسانو (۲۰۱۸) در پژوهشی که به بررسی تأثیر جوّ دستیابی به هدف بر تقلب در ورزش پرداختند، تأیید کردند که جوّ توانمندساز با رفتارهای اجتماعی مثبت و جوّ ناتوان‌کننده با رفتارهای ضداجتماعی و پذیرش تقلب مرتبط است (۱۵). مرور نظام‌مندی که پلاز و همکاران (۲۰۱۳) درباره نقش مربیان در رشد اخلاقی و اجتماعی ورزشکاران انجام دادند نیز بر این نکته تأکید دارد که جوّ انگیزشی مثبت می‌تواند به رشد رفتارهای اخلاقی و اجتماعی کمک کند. این شواهد بر اهمیت فضای انگیزشی تأکید کرده و نقش کلیدی مربیان در شکل‌دهی و تقویت رفتارهای اخلاقی و جوانمردانه در ورزشکاران را برجسته می‌سازند.

روان‌شناسان ورزش و متخصصان حوزه‌های مرتبط با مسائل اجتماعی در ورزش بر این باورند که مربیان نقشی کلیدی در آموزش و نهادینه‌سازی رفتارهای اخلاقی و جوانمردانه در ورزشکاران ایفا می‌کنند (۱۸-۲۰). یکی از جنبه‌های مهم این مسئولیت، ایجاد و حفظ روابط سازنده و مناسب با سایر ورزشکاران (اعم از هم‌تیمی‌ها و/یا حریفان)، مربیان و داوران در جریان تمرین‌ها و رقابت‌ها است. این موارد از جمله مصادیق بارز رفتارهای جوانمردانه‌ای محسوب می‌شوند که آموزش آن‌ها به ورزشکاران ضروری است (۲۱، ۲۲).

پرسش مهمی که پژوهشگران به آن پرداخته‌اند، این است که مربیان چگونه و با چه روش‌هایی می‌توانند این

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

نقش حیاتی را ایفا کنند و چه عواملی در این فرآیند تأثیرگذار هستند. ادبیات تخصصی بر این نکته تأکید دارد که مربیان شـــایســـته با بهره‌گیری از ابزارها و راهبردهای گوناگون، می‌توانند در آموزش و تقویت رفتارهای جوانمردانه در ورزشـــکاران تأثیر چشـــمگیری داشـــته باشـــند. از جمله این راهبردها می‌توان به ارائه دستورالعمل‌های آموزشی روشن، تشویق‌های هدفمند، فراهم سازی فضایی برای گفتگو و تبادل‌نظر، ایفای نقش به‌عنوان یک الگوی اخلاقی و ایجاد محیطی مثبت و حمایت‌کننده اشاره کرد. به اعتقاد متخصصان، این رویکردها نه‌تنها در ارتقای ســـطح اخلاقی ورزشـــکاران مؤثرند، بلکه به بهبود کیفیت روابط اجتماعی در محیط‌های ورزشی نیز کمک می‌کنند (۲۳-۲۷).

همان‌طور که تا اینجا بیان شد، دو حوزه‌ای که مربیان در ایجاد هر دوی آن‌ها نقشی بسیار مهم و اساسی ایفا می‌کنند، جوّ انگیزشی حاکم بر تیم و شیوه‌های آموزش برای نهادینه‌سازی رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه در ورزشـــکاران نوجوان اســـت. باوجود انجام تحقیقات مســـتقل در هر یک از این دو زمینه، هنوز ابهامات و کمبودهایی وجود دارد. برای مثال، مطالعاتی وجود دارد که به بررســـی نقش جوّ انگیزشـــی در ایجاد رفتارهای اجتماعی و ضـــداجتماعی یا عملکرد اخلاقی ورزشـــکاران رقابتی پرداخته‌اند (۲۸، ۲۹-۳۱). همچنین تأثیر عواملی همچون توجه به بردوباخت (۳۲) ترس از شـــکســـت (۳۳)، تعهد ورزشـــی (۳٤) یا تاب‌آوری و فرسودگی (۳۵) در ورزش جوانان موردتوجه قرار گرفته است. مطالعات دیگری نیز به بررسی ارتباط ادراک ورزشـــکاران از رفتارهای مربیان با مواردی مانند رفتارهای اجتماعی و ضـــداجتماعی در ورزش (۳٦، ۳۷)، خودکارآمدی ورزشکاران (۳۸)، رشد اخلاقیات و اجتماعی شدن در ورزش‌های باشگاهی و دانشگاهی (۳۹)، تداوم یا بازگشت به ورزش (۳۷)، تفاوت‌های جنسیتی در ادراک رفتارهای اخلاقی مربیان (٤۰)، نقش سابقه و رده سنی ورزشکاران در ادراک رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مربیان (۲۳) و دیدگاه والدین نسبت به رفتارهای اخلاقی مربیان (٤۱) پرداخته‌اند.

بااین‌حال، یک پرسش کلیدی که کمتر موردتوجه قرارگرفته این است که آیا میان جوّهای انگیزشی تکلیف‌گرا یا خودمحوری که مربیان در تیم ایجاد می‌کنند و روش‌هایی که برای ترویج و نهادینه‌ســـازی رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه به کار می‌برند، ارتباطی وجود دارد یا خیر؟ پژوهش حاضر به بررسی این پرسش اساسی پرداخته است. چالشی کلیدی که هنوز موردبررسی قرار نگرفته این است که میان جوّهای انگیزشی تکلیف‌گرا یا خودمحوری که مربی در تیم حاکم می‌کند با شـــیوه‌هایی که مربیان برای ترویج و نهادینه‌ســـازی رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه به کار می‌برند، ارتباطی وجود دارد یا خیر. پژوهش حاضر به بررسی این پرسش اساسی می‌پردازد.

بر اســـاس مبانی نظری و مرور پیشـــینه، پیش‌بینی شـــد بین دو بعد جهت‌گیری هدف پیشـــرفت مربیان (تکلیف‌گرایی و خودمحوری) ارتباط وجود داشته باشد و متغیرهای جمعیت‌شناختی (شامل، سن، جنسیت، ســـابقه ورزشـــی و مدت کار با مربی)، ممکن اســـت در ادراک ورزشـــکاران از جوّ انگیزشـــی تکلیف‌گرایی و خودمحوری نقش داشـــته باشـــند. افزون بر این، فرضـــیه مرتبط با پرســـش اســـاســـی تحقیق این بود که ادراک ورزشـــکاران از جهت‌گیری هدف مربیان ممکن اســـت با ابعاد مختلف رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

مربیان ارتباط داشته باشد.

با توجه رابطه پیچیده‌ای که بین اخلاقیات و ورزش قهرمانی وجود دارد، توجه به ارزش‌ها، رعایت بازی عادلانه و جوانمردانه و در کل توجه به اخلاقیات در ورزش قهرمانی و پیامدهای آن اهمیت ویژه‌ای برای محققان، ورزشکاران، مربیان و جامعه دارد (۴۲). با توجه به اینکه در خصوص متغیرهای تأثیرگذار/مرتبط با سازوکارهای تأثیر مربیان روی ارتقای نگرش‌های مرتبط با بازی جوانمردانه نوجوانان داده‌های چندانی در دست نیست، در این تحقیق سعی شد با پرداختن به این موضوع، بخش کوچکی از این کاستی پژوهشی جبران شود.

روش تحقیق

این تحقیق به‌صورت کمی و با راهبرد پژوهشی همبستگی[1] انجام شد. هدف تعیین ارتباط بین جهت‌گیری‌های انگیزشی (جوّ تکلیف‌گرا و جوّ خودمحور) و رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مربیان از دیدگاه ورزشکاران نوجوان بود. داده‌ها به‌صورت میدانی و از طریق پرسش‌نامه جمع‌آوری شد.

شرکت‌کنندگان

شرکت‌کنندگان این پژوهش ۳۱۸ ورزشکار نوجوان ایرانی با میانگین سن ۱۶٫۶۰ سال (انحراف استاندارد = ۴٫۱۰) بودند. پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند نوجوانان قادر به درک، ارزش‌گذاری و یادگیری رفتارهای جوانمردانه در ورزش هستند (۲۳، ۲۷، ۳۶، ۴۳). علاوه بر این، مطالعات قبلی که جوّ انگیزشی ایجادشده توسط مربیان یا معلمان ورزشی را ارزیابی کرده‌اند، از همین رده‌های سنی استفاده کرده‌اند (۵، ۶، ۴۴، ۴۵، ۴۶).

دو معیار اصلی برای انتخاب نوجوانان ورزشکار لحاظ شد: ۱(داشتن سابقه تمرین مستمر با یک مربی به مدت حداقل شش ماه تا بتوانند ارزیابی معتبری از رفتارهای مربی در اختیار محقق قرار دهند؛ ۲) شرکت در ورزش‌های گروهی. با توجه به شرایط تحقیق، تعداد ۲۵۲ پسر (۷۹ در صد) و ۶۶ دختر (۲۱ در صد) از دو رشته ورزشی بسکتبال (۲۶۳ ورزشکار؛ ۸۳ در صد) و والیبال (۵۵ ورزشکار؛ ۱۷ در صد)، به صورت در دسترس انتخاب و در مطالعه شرکت کردند. داده‌های آماری ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت‌کنندگان در جدول (۱) خلاصه‌شده است.

ابزارهای گردآوری داده‌ها

داده‌های این پژوهش از طریق یک پرسشنامه خوداظهاری به دست آمد که شامل سه بخش بود: ۱) متغیرهای جمعیت‌شناختی، ۲) نسخه تجدیدنظر شده پرسشنامه جوّ انگیزشی ادراک‌شده در ورزش (PMCSQ-2)[2] (۵) و ۳) سیاهه رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مربیان (CFBI)[3] (۲۳).

1. correlational strategy
2. Perceived Motivational Climate in Sport Questionnaire-2 (PMCSQ-2)
3. Coaching Fairplay Behaviors Inventory (CFBI)

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

نسخه تجدیدنظر شده پرسشنامه جوّ انگیزشی ادراک شده در ورزش (PMCSQ-2): نسخه دوم PMCSQ که توسط نیوتن و همکاران (۵) بازنگری و روان سنجی شده، دارای ۳۳ گویه در قالب دو زیرمقیاس اصلی است: جوّ تکلیف‌گرا[1] که بر تلاش، پیشرفت فردی، همکاری و یادگیری تمرکز دارد و جوّ خودمحور[2] که رقابت، مقایسه اجتماعی و عملکرد برتر را ارزیابی می‌کند. روایی و پایایی این پرسشنامه در رشته‌های ورزشی مختلف، زبان‌های گوناگون (ازجمله پارسی) و در میان گروه‌های سنی و جنسی متنوع بررسی شده است (۵، ۴۷، ۴۸–۵۰). حداکثر و حداقل نمره این پرسشنامه به ترتیب ۱۶۵ و ۳۳ است. طهماسبی بروجنی و همکاران (۴۹) نسخه پارسی PMCSQ-2 را در یک نمونه از ورزشکاران نوجوان و جوان (۱۳ تا ۲۳ ساله) از رشته‌های تیمی بررسی و تأیید کرده‌اند. در پژوهش حاضر، ضرایب همسانی درونی برای زیرمقیاس‌های تکلیف‌گرایی و خودمحوری به ترتیب ۰/۷۳ و ۰/۷۷ گزارش شد که مطابق معیار کوهن و همکاران ($\alpha \geq 0.7$) مقادیر قابل‌قبولی محسوب می‌شوند (۵۱).

سیاهه رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مربیان: این ابزار شامل ۲۵ گویه در پنج بُعد مختلف است. صالحی و بهرامی‌نیا (۲۳) این پرسشنامه را برای ارزیابی سازوکارهای ویژه‌ای که مربیان از طریق آن‌ها رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه را در ورزشکاران جوان (۱۴–۱۹ ساله) ترویج می‌دهند تهیه کرده‌اند. این ابعاد عبارت‌اند از: آموزش، الگوسازی، انتظارات/فشار، تقویت/پاداش و تنبیه. در ارزیابی اولیه مشخص شده که گویه‌های این پرسشنامه از انسجام (ضریب همسانی درونی کلی = ۰/۹۳ و ضریب همسانی درونی هر عامل ≤ ۰/۷۷) مناسبی برخوردار است و ساختار آن نسبت به برخی متغیرهای زمینه‌ای (سابقه تمرین مستمر با مربی، تعداد جلسات تمرین هفتگی و رده سنی ورزشکاران) مقاوم است (۲۳). بررسی‌ها نشان داد که این پرسشنامه از پایایی بالایی (Cronbach's α =.92) برای نمونه تحقیق حاضر برخوردار است (۵۱).

برای نمره‌گذاری از یک مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت، از «کاملاً مخالفم» (۱) تا «کاملاً موافقم» (۵) استفاده شد. به‌منظور افزایش انگیزه شرکت‌کنندگان برای تکمیل پرسشنامه، متن گویه‌ها به زبان محاوره‌ای تنظیم گردید.

روش اجرا

ابزار گردآوری داده‌ها به‌صورت کاملاً بی‌نام طراحی و آماده شد. پس از دریافت رضایت‌نامه آگاهانه از شرکت‌کنندگان و کسب مجوز از مربیان، نسخه کاغذی ابزار گردآوری داده‌ها، پس از پایان جلسه تمرین، در اختیار ورزشکاران قرار گرفت. به شرکت‌کنندگان فرصت کافی داده شد تا پرسشنامه‌ها را تکمیل کنند.

به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که مشارکت در این تحقیق کاملاً داوطلبانه است و تمام پاسخ‌های آن‌ها به‌صورت بی‌نام باقی خواهد ماند و تنها برای اهداف پژوهشی استفاده می‌شود. همچنین تأکید شد که پاسخ‌ها هیچ‌گونه درست یا غلطی ندارند و صرفاً باید بر اساس ادراک آن‌ها از رفتار مربی خود ارائه شوند. برای اطمینان از صحت و بی‌طرفی پاسخ‌ها، از شرکت‌کنندگان خواسته شد تا پرسشنامه‌ها را در زمانی مناسب و بدون حضور مربیان تکمیل کنند. افزون بر این، اطلاعات تماس پژوهشگر در اختیار شرکت‌کنندگان قرار

1. task-involving
2. ego-involving

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

گرفت تا در صورت وجود هرگونه سؤال یا ابهام در خصوص تکمیل پرسشنامه، امکان ارتباط مستقیم با محقق فراهم باشد.

روش‌های آماری

به‌منظور ارزیابی پایایی گویه‌های پرسشنامه‌ها، همسانی درونی از طریق محاسبه آلفای کرونباخ[1] بررسی شد. تحلیل روابط بین عامل‌های اصلی پرسشنامه انگیزشی ورزشکاران (PMCSQ-2) و متغیرهای جمعیت‌شناختی با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM)[2] در نرم‌افزار JMP Pro 18 انجام شد. همچنین، برای تعیین ارتباط میان ابعادPMCSQ-2 و CFBI، ضرایب همبستگی گشتاوری پیرسون محاسبه و ماتریس ضرایب همبستگی تهیه شد. معناداری این ضرایب نیز از طریق آزمون ضریب همبستگی مورد ارزیابی قرار گرفت.

نتایج

در جدول ۱ شاخص‌های آمار توصیفی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان شامل سن، سابقه ورزشی، سابقه تمرین مستمر با مربی و جنسیت توصیف شده است.

جدول ۱. شاخص‌های آمار توصیفی ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت‌کنندگان (N =۳۱۸)

	جنسیت	میانگین	انحراف استاندارد	میانه	مد
سن (سال)	پسر	۱۶٫۴۴	۳٫۷۶	۱۶	۱۸
	دختر	۱۵٫۳۲	۶٫۱۴	۱۲	۱۲
	کل	۱۶٫۱۶	۴٫۱۰	۱۶	۱۸
سابقه ورزشی (سال)	پسر	۷٫۰۵	۳٫۲۱	۷	۷
	دختر	۷٫۱۴	۵٫۰۰	۶	۱
	کل	۷٫۰۶	۳٫۶۴	۷	۶
سابقه تمرین مستمر با مربی (سال)	پسر	۴٫۲۱	۲٫۵۵	۴	۴
	دختر	۳٫۱۱	۳٫۳۱	۱٫۷۵	۱
	کل	۳٫۹۸	۲٫۷۵	۴	۴

برای تحلیل عاملی زیرمقیاس‌های PMCSQ-2، از ترکیب گویه‌های مرتبط، مدلی با دو متغیر مکنون (پنهان) تکلیف‌گرایی و خودمحوری تولید شد. وارسی برآورد ضریب کوواریانس استانداردشده مدل تدوین‌شده نشان داد که بین این دو زیرمقیاس ارتباط منفی معنادار وجود دارد (Estimated Covariance = -0.88, SE = 0.04, Wald Z = 24.96, $p < 0.0001$).

برای بررسی ارتباط متغیرهای مربوط به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان با دو عامل تکلیف‌گرایی و خودمحوری PMCSQ-2، این متغیرها به‌عنوان متغیرهای اندازه‌گیری به مدل وارد شد (شکل ۱). وارسی ضرایب کوواریانس استانداردشده مدل تدوین‌شده نشان داد بین ادراک شرکت‌کنندگان از تکلیف‌گرایی مربیان

1. Cronbach's α
2. Structural Equation Modeling (SEM)

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

با سن (p = 0.003) و سابقه ورزشی (p = 0.023) شرکت‌کنندگان ارتباط منفی معنادار و باسابقه تمرین مستمر با مربی (p < 0.0001) و جنسیت (p < 0.0001) ارتباط مثبت معنادار وجود دارد (جدول ۲). به‌بیان‌دیگر، ورزشکاران جوان‌تر و باسابقه ورزشی کمتر، مربیان خود را تکلیف‌گراتر ارزیابی کرده‌اند، درحالی‌که هر چه نوجوانان و جوانان مدت‌زمان بیشتری با مربی خود کار کرده‌اند او را بیشتر تکلیف‌گرا ارزیابی کردند. همچنین، با توجه به کدگذاری متغیر جنسیت (دختر = ۱؛ پسر = ۲) مشخص شد پسران در مقایسه با دختران، مربیان خود را بیشتر تکلیف‌گرا ارزیابی کردند. این نتیجه در آزمون تی استودنت برای نمونه‌های مستقل نیز تأیید شد، به‌طوری‌که میانگین تکلیف‌گرایی از دید پسران (M = 4.83, SD = 0.28) و دختران (M = 4.55, SD = 0.64) تفاوت معناداری نشان داد $t(316) = 4.89$, $p < 0.0001$.

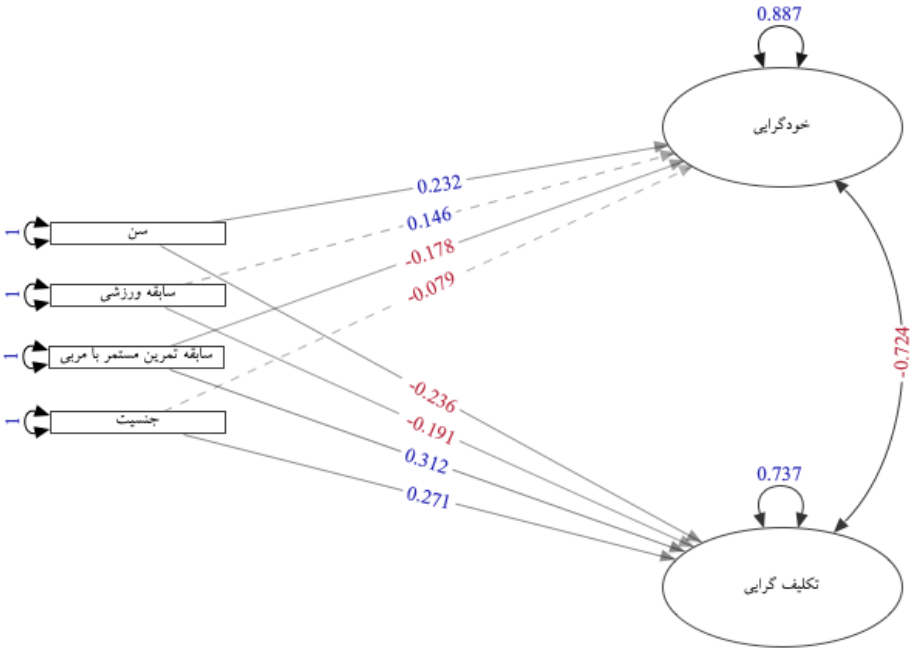

شکل ۱. ارتباط بین تکلیف‌گرایی و خودمحوری مربیان با متغیرهای جمعیت شناختی شرکت‌کنندگان. بارهای عاملی ارتباط بین گویه‌ها با عامل‌های تکلیف‌گرایی و خودمحوری حذف شد. ضرایب رگرسیون استانداردشده قرمز و آبی‌رنگ به ترتیب نشانه ارتباط منفی و مثبت و خطوط توپر و خطچین به ترتیب ضرایب معنادار و غیرمعنادار هستند.

نتایج نشان داد که خودمحوری مربیان باسابقه تمرین مستمر ورزشکاران با مربی رابطه منفی و با سن ورزشکاران رابطه مثبت دارد ($p \leqq 0.01$؛ جدول ۲). به این معنا که ورزشکارانی که مدت‌زمان بیشتری با مربی همکاری کرده‌اند یا سن کمتری داشته‌اند، مربیان خود را به میزان کمتری خودمحور ارزیابی کرده‌اند.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

جدول ۲. ضرایب رگرسیونی استانداردشده بین متغیرهای جمعیت‌شناختی با دو زیرمقیاس تکلیف‌گرایی و خودمحوری

متغیر پیشگو	متغیر معیار	ضرایب رگرسیونی استانداردشده	خطای استاندارد	آماره Wald Z	سطح معناداری
سن	خودمحوری	۰٫۲۳	۰٫۰۹	۲٫۵۵	۰٫۰۱
	تکلیف‌گرایی	−۰٫۲٤	۰٫۰۸	−۳٫۰۲	<۰٫۰۱
سابقه ورزشی	خودمحوری	۰٫۱۵	۰٫۱۰	۱٫۵۰	۰٫۱۳
	تکلیف‌گرایی	−۰٫۱۹	۰٫۰۸	−۲٫۲۷	۰٫۰۲
سابقه تمرین مستمر با مربی	خودمحوری	−۰٫۱۸	۰٫۰۷	−۲٫۵۸	۰٫۰۱
	تکلیف‌گرایی	۰٫۳۱	۰٫۰٦	۵٫٤۲	<۰٫۰۰۱
جنسیت	خودمحوری	−۰٫۰۸	۰٫۰۷	−۱٫۲۰	۰٫۲۳
	تکلیف‌گرایی	۰٫۲۷	۰٫۰٦	٤٫۸۱	<۰٫۰۰۱

برای ارزیابی ارتباط بین جهت‌گیری‌های هدف پیشـــرفت (تکلیف‌گرایی و خودمحوری) با ابعاد رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مربیان از دید ورزشکاران جوان، ضرایب همبستگی بین دو زیرمقیاس PMCSQ-2 با عامل‌های CFBI محاسبه و تحلیل شد (جدول ۳). بخشی از یافته‌ها که با فرضیه‌های تحقیق مرتبط بودند نشـــان داد که بین تکلیف‌گرایی مربیان و تمامی شـــش عامل CFBI (آموزش، الگوســـازی، انتظارات/فشـــار، تقویت/پاداش، گفتگو و تنبیه)، ضـــرایب همبســـتگی مثبت و معناداری وجود دارد ($p < 0.0001$). در مقابل، خودمحوری مربیان با سه عامل آموزش، الگوسازی و انتظارات/فشار رابطه‌ای منفی و معنادار داشت بود ($p < 0.0001$)، اما با ســـه عامل تقویت/پاداش، گفتگو و تنبیه ارتباط معناداری نشـــان نداد ($p > 0.05$). این نتایج بیانگر آن اســـت که مربیانی که در تیم جوّ انگیزشـــی تکلیف‌محور ایجاد کرده‌اند، به میزان بیشـــتری رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه را الگو سازی، آموزش و تشویق می‌کنند، درباره این رفتارها با ورزشکاران گفتگو می‌کنند و در قبال عدم رعایت آن‌ها، واکنش تنبیهی یا تأدیبی دارند. در مقابل، مربیانی که جوّ تیمی خودمحور ایجاد کرده‌اند، نمرات پایینی در الگو سازی، آموزش و اعمال انتظارات مرتبط با رفتارهای جوانمردانه دریافت کرده‌اند.

جدول ۱. میانگین، انحراف استاندارد و ماتریس ضرایب همبستگی بین تکلیف‌گرایی و خودمحوری با ابعاد رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مربیان از دید شرکت‌کنندگان (N = ۳۱۸)

		میانگین	انحراف استاندارد	۱	۲	۳	٤	۵	٦	۷
۱	تکلیف‌گرایی	٤٫۷۷	۰٫٤۰	—						
۲	خودمحوری	۱٫۸۵	۰٫۵۹	−۰٫٤۹*	—					
۳	آموزش	٤٫۷۰	۰٫٤۷	۰٫٦۹*	۰٫۳۰*	—				
٤	الگوسازی	٤٫٦۷	۰٫٤۲	۰٫٦۰*	−۰٫۲۹*	۰/۷۹*	—			
۵	انتظارات/فشار	٤٫۵۹	۰٫٤۸	۰٫٦۱*	−۰٫۲۹*	۰٫۸۳*	۰٫۷۷*	—		
٦	تقویت/پاداش	٤٫۰۳	۰٫٦۷	۰٫۲۸*	−۰٫۰۳	۰٫۵۸*	۰٫٤۰*	۰٫۵۹*	—	
۷	گفتگو	٤٫۳۷	۰٫٦۸	۰٫٤۸*	۰٫٦۹*	۰٫٦٦*	۰٫۷۱*	۰٫۷۲*	۰٫۵۷*	—
۸	تنبیه	۳٫۸٤	۰٫۹۳	۰٫۲۳*	۰/۰۸	۰/۲۱*	۰٫۲۷*	۰٫۲۰*	۰٫٦۹*	۰٫۲۳*

توضیح: * $p < ۰/۰۰۱$

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش به بررسی ادراک ورزشکاران نوجوان در دو رشته بسکتبال و والیبال از ابعاد جهت‌گیری دستیابی به هدف مربیان (تکلیف‌گرایی و خودمحوری) و رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مربیان پرداخت و ارتباط این متغیرها با ویژگی‌های جمعیت شناختی (سن، جنسیت، سابقه ورزشی و سابقه تمرین مستمر با مربی) را تحلیل کرد.

نتایج نشـــان داد که بین دو زیرمقیاس تکلیف‌گرایی و خودمحوری مربیان، رابطه‌ای منفی وجود دارد؛ به این معنا که ورزشـــکارانی که مربیان خود را تکلیف‌گرا ارزیابی کرده‌اند، نمرات پایینی نیز به ویژگی خودمحوری آنان داده‌اند. این رابطه منفی بیانگر این اســـت که مربیانی که بر توانایی‌های فردی، همکاری و تلاش تأکید دارند، کمتر به رقابت و مقایسه شایستگی ورزشکاران با یکدیگر توجه می‌کنند. این یافته با تحقیقات پیشین که در ارتباط با نظریه هدف پیشرفت در ورزش انجام شده (٦، ٥٢، ٥٣) همخوانی دارد. این تحقیقات نشان داده‌اند که درک جوّ انگیزشی ایجاد شده توسط مربی به‌طور معنی‌داری بین اعضای تیم به اشتراک گذاشته می‌شـــود یا وابســـته به یکدیگر اســـت (٥، ٥٤). یافته‌های مشـــابهی در مورد ارزیابی جوّ انگیزشـــی حاکم بر کلاس‌های درس تربیت‌بدنی نیز به‌دست‌آمده است (٤٦، ٥٥). این ارتباطات بدین معناست که هرچند ممکن است بین اعضای تیم در نحوه درک جوّ ایجاد شده توسط مربی اختلاف‌هایی وجود داشته باشد، ولی درک جوّ انگیزشی بازیکنان یک تیم اغلب شبیه به یکدیگر است. از منظر پژوهشی، این نتایج به اهمیت جمع‌آوری داده‌ها در سطح تیم اشاره دارد. همچنین، این نتایج ازنظر عملی نیز اهمیت دارد، زیرا در صورت نبود توافق میان اعضای تیم درباره جوّ انگیزشی مربی‌محور، اعمال تغییرات مؤثر دشوار خواهد بود.

نتایج نشـــان داد که برخی از متغیرهای جمعیت‌شـــناختی مانند ســـن، جنســـیت، ســـابقه ورزشـــی و مدت‌زمان همکاری مداوم با مربی در ادراک ورزشکاران از جوّ انگیزشی نقش دارد. ورزشکاران نوجوان با سن و سابقه ورزشـــی کمتر، همچنین ورزشـــکارانی که مدت طولانی‌تری با مربیانشـــان کار کرده بودند مربیان خود را تکلیف‌گرا ارزیابی کردند. این یافته با توجه به مفاد گویه‌های انتخاب‌شـــده از پرســـشـــنامه جوّ انگیزشـــی ادراک‌شده در ورزش (PMCSQ-2)، نشان می‌دهد که مربیان در سطوح پایه بر پیشرفت و شایستگی‌های فنی ورزشکاران نوجوان و تازه‌کار تأکید می‌کنند و اهمیت کمتری به رقابت و نتیجه‌گرایی می‌دهند، هرچند ممکن است گاهی تیم شکست بخورد. این مربیان به ظن قوی با تشویق به یادگیری مهارت‌های جدید و تمرکز بر تلاش و همکاری تیمی، چتر حمایتی خود را بر سر بازیکنانشان قرار می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند نقاط ضعفشان را بهبود بخشند. همچنین بر کار تیمی و همکاری برای رسیدن به اهداف تیم (نه اهداف شخصی) تأکید دارند و وجه ســـرگرم‌کننده و لذت‌بخش بودن تمرینات برای آنان مهم اســـت. این یافته‌ها با تحقیقات پیشین همسو است که نشان می‌دهد مربیانی که جوّ انگیزشی تکلیف‌محور را در تیم‌های خود ایجاد می‌کنند، از طریق ارائه بازخوردهای مثبت آموزشی و حمایت مستمر، به تقویت احساس شایستگی در ورزشکاران کمک می‌کنند (٥٦–٥٩) و بدین ترتیب، مســـیر رشـــد و تعالی آن‌ها را هموار می‌ســـازند. این رویکرد مربیان، به‌طور مؤثری بر بهبود عملکرد و ارتقای توانایی‌های ورزشکاران تأثیر می‌گذارد و به ایجاد محیطی حمایتی و

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

انگیزشی مثبت در تیم کمک می‌کند.

یافته‌ها نشان داد که ورزشکاران پسر نسبت به دختران، مربیان خود را بیشتر تکلیف‌گرا ارزیابی کردند. این تفاوت ممکن است به این دلیل باشد که مربیان مرد، به‌طور نسبی، رویکرد تکلیف‌گراتری نسبت به مربیان زن دارند. بااین‌حال، در ارزیابی خودمحوری مربیان تفاوت جنسیتی معناداری مشاهده نشد. تحقیقات پیشین درباره رابطه بین جنسیت مربیان و ورزشکاران با جوّ انگیزشی ایجادشده نتایج متفاوتی را نشان داده‌اند (۲۶، ٤٦، ٦٠، ٦١، ٦٢). برخی از این مطالعات هیچ رابطه آماری معناداری بین جنسیت مربی و ورزشکار و ترجیح آن‌ها برای جوّ انگیزشی مبتنی بر تکلیف نیافته‌اند. بااین‌حال، برخی دیگر نشان داده‌اند که مردان تمایل بیشتری به خودمحوری داشته و احتمال حضور در جوهای خودمحور برای آنان بیشتر است. همچنین، برخی نیز نشان داده‌اند که ورزشکاران زن بیشتر از ورزشکاران مرد، فضای انگیزشی تکلیف‌محور ایجاد شده توسط مربیان خود را درک می‌کنند (۲٦). این موضوع ممکن است به دلیل تأکید بیشتر ورزشکاران/مربیان زن بر همکاری، تلاش و بهبود شایستگی‌ها باشد. در مقابل، ورزشکاران/مربیان مرد ممکن است بیشتر به جوهایی پاسخ دهند که در آن‌ها بر رقابت و برتری بر دیگران تأکید می‌شود (۸، ۵۲).

درنهایت، نتایج منحصربه‌فرد این بخش از پژوهش نشان داد که ورزشکارانی که سابقه طولانی‌تری از همکاری مستمر با مربیان خود داشتند یا در گروه‌های سنی پایین‌تر بودند، مربیانشان را کمتر خودمحور ارزیابی کرده‌اند. این یافته می‌تواند بیانگر تعامل مثبت‌تر و روابط نزدیک‌تر میان مربی و ورزشکار در سنین پایین و پس از تجربه همکاری‌های طولانی‌مدت باشد که موجب همسویی بیشتر با اهداف تیم و ارتقای جوّ انگیزشی می‌شود.

یافته‌های این پژوهش به‌طورکلی پیش‌بینی تحقیق حاضر در خصوص ارتباط میان ادراک ورزشکاران از جوّ انگیزشی تکلیف‌گرا و خودمحوری مربیان و ابعاد رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه را تأیید کرد. نتایج نشان داد بین ادراک ورزشکاران جوان از جوّ انگیزشی تکلیف‌گرا که توسط مربیان ایجاد شده و رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه شامل آموزش، الگوسازی، انتظارات/فشار، تقویت/پاداش، گفتگو و تنبیه، همبستگی مثبتی وجود دارد. در مقابل، بین خودمحوری مربیان و عوامل آموزش، الگوسازی و انتظارات/فشار ارتباط منفی معناداری مشاهده شد. این نتایج تأکید می‌کند که مربیانی که رفتارهای جوانمردانه را الگو سازی کرده، آموزش داده، انتظار رعایت آن‌ها را دارند، برای این رفتارها پاداش می‌دهند و در قبال عدم رعایت، ورزشکاران را تنبیه می‌کنند، بیشتر به ایجاد جوی تکلیف‌گرا در تیم‌های خود تمایل دارند. در مقابل، مربیانی که آموزش و الگوسازی رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه را نادیده می‌گیرند و فشار یا انتظاری برای رعایت آن‌ها اعمال نمی‌کنند، بیشتر به ایجاد جوی خودمحور گرایش دارند.

در مقایسه با مطالعات پیشین، یافته‌های این پژوهش به‌ویژه در رابطه با نقش جوّ انگیزشی تکلیف‌گرا در تقویت رفتارهای جوانمردانه (مانند احترام به قوانین، پرهیز از خشونت و حمایت از هم‌تیمی‌ها) گامی نوین و ارزشمند محسوب می‌شود. به‌طور خاص، نتایج این پژوهش مکمل مطالعاتی است که تأثیر جوّ انگیزشی بر رفتارهای اجتماعی و ضداجتماعی ورزشکاران را بررسی کرده‌اند. برای مثال، یافته‌های ما با نتایج پژوهش

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

هاج و گوسیاردی (۳۱) و کواسانو و الیریبی (۲۹، ٦۳) همسو است که نشان دادند جوّ تکلیف‌گرا با رفتارهای اجتماعی و اخلاقی مثبت در ورزش مرتبط است. بااین‌حال، تحقیق حاضر با افزودن ابعاد مختلف رفتارهای جوانمردانه مربیان (مانند آموزش، الگوسازی، انتظارات/فشار، تقویت/پاداش، گفتگو و تنبیه)، دیدگاه‌های غنی‌تری نسبت به نحوه تعامل این جوّ با رفتارهای مربیان ارائه می‌دهد.

از سوی دیگر، درحالی‌که مطالعاتی مانند پژوهش‌های میلر و همکاران (۲۸، ۳۰) نشان دادند که جوّ خودمحور می‌تواند رفتارهای ضداجتماعی را تقویت کند، یافته‌های ما این نتایج را از منظر رفتارهای مربیان تأیید می‌کند. به‌عبارت‌دیگر، مربیانی که جوی خودمحور ایجاد می‌کنند، کمتر به آموزش و الگوسازی رفتارهای اخلاقی می‌پردازند و اغلب تأکید بیشتری بر بردن به هر قیمت دارند که می‌تواند زمینه‌ساز رفتارهای غیراخلاقی و رقابت ناسالم شود.

همچنین، یافته‌های ما با تحقیقاتی که عوامل روان‌شناختی مانند ترس از شکست (۳۳) و تعهد ورزشی (۳٤) را مورد بررسی قرار داده‌اند، در تعامل است. درحالی‌که آن مطالعات به عوامل فردی ورزشکاران متمرکز بوده‌اند، پژوهش حاضر بر تأثیر مربی به‌عنوان یک عامل کلیدی در تنظیم جوّ انگیزشی تیم و رفتارهای جوانمردانه تمرکز دارد. این رویکرد جدید کمک می‌کند تا جایگاه مربی به‌عنوان یک عامل مهم در ارتقای اخلاقیات ورزشی به‌وضوح مشخص شود.

یافته‌های این پژوهش به‌طور خاص با نتایج مطالعه بالتر و ویس (۳۷) قابل‌مقایسه است که ارتباط میان رفتارهای مربیان و رفتارهای اجتماعی ورزشکاران را بررسی کرده‌اند. نتایج تحقیق ما نشان می‌دهد که تأثیر مثبت مربیان تکلیف‌گرا نه‌تنها به رفتارهای ورزشکاران محدود نمی‌شود، بلکه به شکل‌گیری فرهنگ اخلاقی در کل تیم گسترش می‌یابد. افزون بر این، یافته‌های ما به‌نوعی شواهد جدیدی برای ادعاهای بالتر و لوکاس (٤۰) درباره تفاوت‌های جنسیتی ارائه می‌کند، چراکه نشان می‌دهد مربیان می‌توانند از طریق تنظیم جوّ انگیزشی مناسب، فارغ از جنسیت ورزشکاران، به تقویت رفتارهای اخلاقی بپردازند.

یافته‌های پژوهش با مفروضات نظریه‌های معاصر انگیزش پیشرفت (۳، ۱۰–۱۲) همخوانی دارد. مطابق این نظریه‌ها، نگرش‌ها و قضاوت‌های اخلاقی در ورزش تحت تأثیر جهت‌گیری هدف شرکت‌کننده قرار می‌گیرد. مشخص شد مربیانی که اهتمامی به آموزش و/یا الگوسازی رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه از خود نشان نمی‌دهند و نیز انتظار/فشاری برای رعایت رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه از خود نشان نمی‌دهند اغلب در تیم جوّ خودمحوری را حاکم می‌کنند. این مربیان بیشتر بر برنده شدن در مسابقات تأکید دارند تا تعالی ورزشکارانشان، به بازیکنان نخبه (امتیازآور) اهمیت می‌دهند، جوّ رقابتی ناسالم ایجاد می‌کنند و به فکر شهرت خود هستند. در مقابل، در فضای انگیزشی تکلیف‌محور مربی ورزشکاران را تشویق می‌کند مهارت‌های جدید یاد بگیرند، به تلاش بها می‌دهد نه موفقیت، روی کار تیمی و رسیدن به اهداف تیم تمرکز می‌کند، منطقی است که چنین فردی الگوی یک ورزشکار خوب باشد، به قیمت برد از قوانین سرپیچی نکند، به قوانین بازی احترام بگذارد، ورزشکارانی که رفتارهای غیرورزشی نشان می‌دهند را تنبیه/تأدیب کند و ... تا خود و ورزشکارانش یک «رقابت منصفانه» را تجربه کنند. علاوه بر این، در جوّ تکلیف‌محور نسبت به جوّ

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

خودمحور در یک تیم بیشتر بر همکاری تأکید می‌شود تا تک‌روی (۱۰)، بنابراین این دور از انتظار نبود که رابطه‌ای مثبت بین جوّ انگیزشی تکلیف‌گرایی در تیم با تأیید بازی جوانمردانه و نشان دادن و تأیید این رفتارها توسط مربی (مانند، آموزش و یا الگوسازی پرهیز از خشونت، کمک به بازیکن برای بلند شدن از زمین، یا برخورد مناسب با رقبا) وجود داشته باشد. در جوّ خودمحور مربی فعالیت ورزشی را وسیله‌ای برای دستیابی به هدف (شهرت) می‌داند. او بردن به هر قیمت و/یا ایجاد جوّ رقابتی ناسالم در تیم (بین هم‌تیمی‌ها) را تشویق می‌کند. در این حالت، دغدغه اصلی برتری نسبت به دیگران و دستیابی به نتایج موفقیت‌آمیز رقابتی است؛ بنابراین، همان‌طور که در نظریه انگیزش پیشرفت مطرح شده است، انتظار می‌رود که مربی خودمحور تأیید کند که برای دستیابی به پیروزی و نمایش برتری لازم است که هر کاری انجام شود، حتی بی‌اخلاقی (۳، ۱۰-۱۲).

تحقیقات مشابه پیشین که درباره فضای انگیزشی ایجادشده توسط مربیان و متغیرهای مرتبط انجام‌شده عمدتاً این محدودیت را دارا هستند که اغلب مقطعی و همبستگی‌محور بوده‌اند (٤٤، ٦١). این پژوهش نیز از این قاعده مستثنا نیست؛ بنابراین نمی‌توان به‌طور قطعی درباره جهت و شدت رابطه جوّ انگیزشی مربیان (تکلیف‌گرا و خودمحور) با رفتارهای بازی جوانمردانه اظهارنظر کرد. پیشنهاد می‌شود تحقیقات آینده با استفاده از داده‌های جدید و روش‌های فراتحلیل، اندازه اثرها را دقیق‌تر محاسبه و روابط علّی را بررسی کنند.

بی‌گمان متغیرهای مرتبط با مربیان، از جمله سابقه مربیگری و تجربه آن‌ها، می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر فلسفه مربیگری، جوّ حاکم بر تیم و رفتارهای مربیان داشته باشد. بااین‌حال، به دلیل الزامات اخلاقی و محدودیت‌های مربوط به فرآیند جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها، بررسی دقیق نقش ویژگی‌های مربیان در این تحقیق امکان‌پذیر نبوده است. در تحقیقات مشابهی که به تحلیل رفتارهای مربیان از دیدگاه بازیکنان پرداخته‌اند، معمولاً اطلاعات مربوط به مربیان در دسترس نیست (۲۳، ۲۷، ۳٦، ٤۳).

از محدودیت‌های دیگر این مطالعه، نمونه‌گیری محدود به رشته‌های بسکتبال و والیبال و عدم دستیابی به تعادل جنسیتی به دلیل محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی و شاید مشارکت کمتر دختران در ورزش قهرمانی بود. پژوهش‌های آینده می‌توانند با گسترش دامنه رشته‌های ورزشی و رعایت تنوع جنسیتی، یافته‌ها را قابل‌تعمیم‌تر کنند. همچنین، اغلب پژوهش‌های مشابه، از روش‌های همبستگی استفاده کرده‌اند که برای بررسی روابط علّی کافی نیستند. پیشنهاد می‌شود مطالعات تجربی طولی با طرح‌های مداخله‌ای انجام شوند تا تأثیر مستقیم فضای انگیزشی بر رفتارهای اخلاقی و موفقیت ورزشی روشن شود.

یکی دیگر از محدودیت‌ها، استفاده از پرسشنامه به‌عنوان ابزار گردآوری داده‌ها بود. اگرچه پرسشنامه اجرای سریع و تحلیل کمی داده‌ها را ممکن می سازد، اما وابستگی به خود گزارش دهی و عدم ارائه داده‌های کیفی از نقاط ضعف آن است. ترکیب این روش با مصاحبه، مشاهده مستقیم و تحلیل کیفی می‌تواند داده‌ها را غنی‌تر و دقیق‌تر کند. پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده از روش‌های متنوع برای ارزیابی رفتارهای بازی جوانمردانه و فضای انگیزشی مربیان استفاده کنند تا امکان مقایسه و تفسیر جامع‌تر نتایج فراهم شود. با رفع این محدودیت‌ها، تحقیقات آینده می‌توانند نقش فضای انگیزشی مربیان در تقویت رفتارهای اخلاقی و

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

موفقیت ورزشـــکاران را روشـــن‌تر ســـازند. نتایج این پژوهش نشـــان داد بین جهت‌گیری هدف پیشـــرفت (تکلیف‌گرایی و خودمحوری) و ابعاد رفتارهای مرتبط با بازی جوانمردانه مربیان از دیدگاه ورزشکاران جوان ارتباط معناداری وجود دارد. این نتایج حاکی از آن است که فضای انگیزشی ایجاد شده توسط مربیان تأثیر مســتقیمی بر رفتارهای جوانمردانه و اخلاقی تیم دارد؛ بنابراین، پیشــنهاد می‌شــود مربیان با تأکید بر رویکرد تکلیف‌گرایی، فضـــایی ایجاد کنند که در آن تمرکز بر بهبود مهارت‌ها، تلاش و یادگیری باشـــد. این رویکرد می‌تواند رشد رفتارهای مثبت، انسجام تیمی و احترام به دیگران را تقویت کند. از سوی دیگر، مربیان باید از ایجاد فضای خودمحوری اجتناب کنند، چراکه این نوع فضا می‌تواند فشار روانی بیشتری بر ورزشکاران وارد کرده و منجر به رفتارهای غیرورزشی، کاهش همکاری میان اعضای تیم و بروز رقابت ناسالم شود.

مربیان به‌عنوان رهبران تیم‌های ورزشـــی، نقشـــی کلیدی در تقویت رفتارهای اخلاقی و انســـانی ایفا می‌کنند. با ایجاد فضای انگیزشی مثبت، ارائه آموزش‌های مناسب، الگوسازی، تشویق و بازخورد سازنده، آن‌ها می‌توانند به شکل‌گیری شخصیت ورزشکاران و تقویت ارزش‌های اخلاقی کمک کنند. پیام اصلی این پژوهش برای مربیان این است که با ایجاد فضایی حمایتی و تکلیف‌گرا، موفقیت ورزشی را با رشد اخلاقی ترکیب کنند.

Refrences

1. Duda JL, Olson LK, Templin TJ. The relationship of task and ego orientation to sportsmanship attitudes and the perceived legitimacy of injurious acts. Res Q Exerc Sport. 1991;62(1):79-87.
2. Nicholls JG. The competitive ethos and democratic education: Harvard University Press; 1989.
3. Nicholls JG. Conceptions of ability and achievement motivation: A theory and its implications for education. In: S.G. Paris, G. M. Olson, Stevenson HW, editors. Learning and motivation in the classroom: Routledge; 2017. p. 211-38.
4. Nicholls JG. Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. Psychol Rev. 1984;91(3):328.
5. Newton M, Duda JL, Yin Z. Examination of the psychometric properties of the perceived motivational climate in sport questionnaire - 2 in a sample of female athletes. J Sport Sci. 2000;18(4):275-90.
6. Walling MD, Duda JL, Chi L. The perceived motivational climate in sport questionnaire: Construct and predictive validity. J Sport Exerc Psychol. 1993;15(2):172-83.
7. Duda JL, Whitehead J. Measurement of goal perspectives in the physical domain. In: Duda JL, editor. Advances in sport and exercise psychology measurement. Morgantown, WV: Fitness Information Technology; 1998. p. 21-48.
8. Roberts GC, Treasure DC, Kavussanu M. Orthogonality of achievement goals and its relationship to beliefs about success and satisfaction in sport. Sport Psychol. 1996;10(4):398-408.
9. Chi L, Duda JL. Multi-sample confirmatory factor analysis of the task and ego orientation in sport questionnaire. Res Q Exerc Sport. 1995;66(2):91-8.
10. Harwood C, Spray CM, Keegan R. Achievement goal theories in sport. In: Horn TS, editor. Advances in sport psychology. 3rd ed. Champaign, IL: Human Kinetics; 2008. p. 157–86.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

11. Maehr ML, Zusho A. Achievement goal theory: The past, present, and future. In: Wenzel KR, Wigfield A, editors. Handbook of motivation at school: Routledge/Taylor & Francis Group.; 2009. p. 77–104.
12. Senko C, Hulleman CS, Harackiewicz JM. Achievement goal theory at the crossroads: Old controversies, current challenges, and new directions. Educ Psychol. 2011;46(1):26-47.
13. Ames C. Achievement goals, motivational climate, and motivational processes. In: Roberts GC, editor. Motivation in sport and exercise. 161–176: Human Kinetics; 1995. p. 161–76.
14. Palou P, Ponseti FJ, Cruz J, Vidal J, Cantallops J, Borràs PA, et al. Acceptance of gamesmanship and cheating in young competitive athletes in relation to the motivational climate generated by parents and coaches. Percept Mot Skills. 2013;117(1):290-303.
15. Ring C, Kavussanu M. The impact of achievement goals on cheating in sport. Psychol Sport Exerc. 2018;35:98-103.
16. Borrueco M, Angulo-Brunet A, Viladrich C, Pallarès S, Cruz J. Relationship between motivational climate, sportspersonship and disposition to cheating in young soccer players. Rev Psicol Deporte. 2017;27(PsyTool Supplement 3):13-20.
17. Peláez S, Aulls MW, Rossi A, Bacon SL. The coach as a contributor to the socio-moral context: A literature review. Psychol Res. 2013;3(3):113.
18. Burton D, Raedeke TD. Sport psychology for coaches: Human Kinetics; 2008.
19. Cassidy T, Potrac P, Rynne S. Understanding sports coaching: The pedagogical, social and cultural foundations of coaching practice: Routledge; 2023.
20. Côté J, Hummell C, Strachan L, Fraser-Thomas J. Coaching effectiveness in youth sport. In: Davis L, Keegan R, Jowett S, editors. Social psychology in sport. Champaign, IL: Human Kinetics; 2024. p. 263.
21. Black S, Weiss MR. The relationship among perceived coaching behaviors, perceptions of ability, and motivation in competitive age-group swimmers. J Sport Exerc Psychol. 1992;14(3):309-25.
22. Hollembeak J, Amorose AJ. Perceived coaching behaviors and college athletes' intrinsic motivation: A test of self-determination theory. J Appl Sport Psychol. 2005;17(1):20-36.
23. Salehi H, Bahraminia A. Assessing coaching moral competencies: Development and initial validation of the coaching fairplay behaviors inventory. Research in Sport Management and Motor Behavior. 2018;8(16):15-27 (In Persian).
24. Hodge K, Lonsdale C. Prosocial and antisocial behavior in sport: The role of coaching style, autonomous vs. Controlled motivation, and moral disengagement. J Sport Exerc Psychol. 2011;33(4):527-47.
25. Bolter ND, Kipp LE. Sportspersonship coaching behaviours, relatedness need satisfaction, and early adolescent athletes' prosocial and antisocial behaviour. Int J Sport Exerc Psychol. 2016:1-16.
26. Duda JL, Balaguer I. Coach-created motivational climate. Social psychology in sport. Champaign, IL, US: Human Kinetics; 2007. p. 117-30.
27. Bolter ND, Kipp L, Johnson T. Teaching sportsmanship in physical education and youth sport: Comparing perceptions of teachers with students and coaches with athletes. J Teach Phys Educ. 2018;37(2):209-17.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

28. Miller BW, Roberts GC, Ommundsen Y. Effect of motivational climate on sportspersonship among competitive youth male and female football players. Scand J Med Sci Sports. 2004;14(3):193-202.
29. Al-Yaaribi A, Kavussanu M. Consequences of prosocial and antisocial behaviors in adolescent male soccer players: The moderating role of motivational climate. Psychol Sport Exerc. 2018;37:91-9.
30. Miller BW, Roberts GC, Ommundsen Y. Effect of perceived motivational climate on moral functioning, team moral atmosphere perceptions, and the legitimacy of intentionally injurious acts among competitive youth football players. Psychol Sport Exerc. 2005;6(4):461-77.
31. Hodge K, Gucciardi DF. Antisocial and prosocial behavior in sport: The role of motivational climate, basic psychological needs, and moral disengagement. J Sport Exerc Psychol. 2015;37(3):257-73.
32. Laparidis K, Papaioannou A, Vretakou V, Morou A. Motivational climate, beliefs about the bases of success, and sportsmanship behaviors of professional basketball athletes. Percept Mot Skills. 2003;96(3):1141-51.
33. Gómez-López M, Valero-Valenzuela A, Manzano-Sánchez D, González-Hernández J. Fear of failure and perception of the motivational climate under the coach pressure. Int J Sports Sci Coach. 2024:17479541231223652.
34. Leo Marcos FM, Sánchez-Miguel PA, Sánchez-Oliva D, Amado Alonso D, García Calvo T. Influence of the motivational climate created by coach in the sport commitment in youth basketball players. Revista de Psicología del Deporte. 2009;18(3):0375-378.
35. Vitali F, Bortoli L, Bertinato L, Robazza C, Schena F. Motivational climate, resilience, and burnout in youth sport. Sport Sci Health. 2015;11:103-8.
36. Bolter ND, Weiss MR. Coaching behaviors and adolescent athletes' sportspersonship outcomes: Further validation of the sportsmanship coaching behaviors scale (scbs). Sport Exerc Perform Psychol. 2013;2(1):32.
37. Beldon Z, Walker JT. Examining the relationship between coaching sportspersonship and intent to return amongst higher education students. Recreat Sports J. 2024;48(1):27-37.
38. Heydari Alekasir A, Khatibi A, Heydarinejad S. The effect of coaching behavior on female kabbadi athlete's self-efficacy and sportspersonship. Organizational Behavior Management in Sport Studies. 2018;5(3):79-89.
39. Beldon Z, Walker JT, Collins J. Comparison of the development of character and skills between club and varsity athletes. Recreat Sports J. 2022;46(1):105-14.
40. Bolter ND, Lucas SM. Female and male youth sport coaches' perceptions of teaching sportspersonship to female and male athletes. Int J Sports Sci Coach. 2018;13(5):619-28.
41. Beldon Z, Walker JT. A comparison of parents' perceptions of coaching behaviors in contact and non-contact sports: A latent means test. J Sport Behav. 2022;45(2):126-42.
42. Shields DL, Bredemeier BL. Why sportsmanship programs fail, and what we can do about it. J Phys Educ Recreat Dance. 2011;82(7):24-9.
43. Bolter ND, Weiss MR. Coaching for character: Development of the sportsmanship coaching behaviors scale (scbs). Sport Exerc Perform Psychol. 2012;1(2):73.
44. Braithwaite R, Spray CM, Warburton VE. Motivational climate interventions in physical education: A meta-analysis. Psychol Sport Exerc. 2011;12(6):628-38.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

45. Smith RE, Smoll FL, Cumming SP. Motivational climate and changes in young athletes' achievement goal orientations. Motiv Emotion. 2009;33:173-83.
46. Duda JL, Ntoumanis N. Correlates of achievement goal orientations in physical education. Int J Educ Res. 2003;39(4-5):415-36.
47. Arthur DP, Paes MJ, Machado TdA, Stefanello JMF. Validity evidence of the brazilian version of the perceived motivational climate in sports questionnaire-2 (pmcsq-2br). Psicol-Reflex Crit. 2022;35:28-39.
48. Nunes N, Doncom T, Discombe R. Variation in perceived motivational climate in sports among young football players: A case study during a tournament preparation. Advances in Social Sciences and Management. 2024;2(2):17-25.
49. Tahmasebi Boroujeni S, Shahbazi M, Salehi K. Study the validity and reliability of perceived motivational climate in sport questionnaire-2 (pmcsq-2) for iranian athletes. Research in Sport Management and Motor Behavior. 2013;3(6):29-45 (In Persian).
50. Balaguer I, Mayo C, Atienza FL, Duda J. Factorial validity of the perceived motivational climate in sport questionnaire-2 in the case of spanish elite female handball teams. J Sport Exerc Psychol. 1997;19:27.
51. Cohen J, Cohen P, West SG, Aiken LS. Applied multiple regression/correlation analysis for the behavioral sciences: Routledge; 2013.
52. Seifriz JJ, Duda JL, Chi L. The relationship of perceived motivational climate to achievement-related affect and cognitions in basketball. . J Sport Exerc Psychol. 1992;14:375-91.
53. Elsborg P, Appleton PR, Pons J, Wikman JM, Bentsen P, Nielsen G. Factorial validity, predictive validity and measurement invariance of the danish version of the coach-created empowering disempowering motivational climate questionnaire (edmcq-c). J Sport Sci. 2023;41(8):715-26.
54. Gano-Overway LA, Guivernau M, Magyar TM, Waldron JJ, Ewing ME. Achievement goal perspectives, perceptions of the motivational climate, and sportspersonship: Individual and team effects. Psychol Sport Exerc. 2005;6(2):215-32.
55. Papaioannou A, Marsh HW, Theodorakis Y. A multilevel approach to motivational climate in physical education and sport settings: An individual or a group level construct? J Sport Exerc Psychol. 2004;26(1):90-118.
56. Cho Y, Weinstein CE, Wicker F. Perceived competence and autonomy as moderators of the effects of achievement goal orientations. Educ Psychol. 2011;31(4):393-411.
57. Boixados M, Cruz J, Torregrosa M, Valiente L. Relationships among motivational climate, satisfaction, perceived ability, and fair play attitudes in young soccer players. J Appl Sport Psychol. 2004;16(4):301-17.
58. Balaguer I, Duda JL, Atienza FL, Mayo C. Situational and dispositional goals as predictors of perceptions of individual and team improvement, satisfaction and coach ratings among elite female handball teams. Psychol Sport Exerc. 2002;3(4):293-308.
59. Smith SL, Fry MD, Ethington CA, Li Y. The effect of female athletes' perceptions of their coaches' behaviors on their perceptions of the motivational climate. J Appl Sport Psychol. 2005;17(2):170-7.
60. Kavussanu M, Roberts GC. Moral functioning in sport: An achievement goal perspective. J Sport Exerc Psychol. 2001;23(1):37-54.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]

61. Biddle S, Wang CKJ, Kavussanu M, Spray C. Correlates of achievement goal orientations in physical activity: A systematic review of research. Eur J Sport Sci. 2003;3(5):1-20.
62. Frost A. A comparison of goal orientation by gender and level of competition among high school and collegiate basketball players and its relationship to the motivational climate. Master Thesis. Eastern Illinois University; 2002.
63. Kavussanu M, Al-Yaaribi A. Prosocial and antisocial behaviour in sport. Int J Sport Exerc Psychol. 2021;19(2):179-202.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22520716.1404.15.30.12.6]